

Görüşler

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	30835462-045[54]-E.10704
Tarih	13.11.2019

T.C.BARTIN VALİLİĞİ

Defterdarlık Gelir Müdürlüğü

Sayı : 30835462-045[54]-E.10704

13.11.2019

Konu : Görüşler

İlgi : 06.10.2017 tarih ve 1949 sayılı özelge talebiniz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; İşletmelerinin açmış olduğu ihalelere girerek Türkiye'nin çeşitli bölgelerindeki maden direklerinin'ya ait maden işletmelerine taşınması işini aldığınız, ihale ile almış olduğunuz maden direği taşıma işini kooperatifiniz üyelerine yaptırdığınız, bunun karşılığında üyeleriniz tarafından Kooperatifinize taşıma faturası düzenlendiği, tarafından, taşınan maden direklerinin metrajları ve geçici alındı tutanaklarının alınması ile malın tesliminin kabul edildiği, tarafından bu şekilde kabul işlemi yapıldıktan sonra Kooperatifiniz tarafından yapılan taşıma işleri için'ya fatura düzenlendiği, bu durumda üyeleriniz tarafından Kooperatifinize fatura düzenlenen dönem ile Kooperatifiniz tarafından'ya fatura düzenlenen dönem arasında farklılıklar oluşabildiği belirtilerek, Vergi Usul Kanunu, Katma Değer Vergisi (KDV) Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu yönünden konu hakkında Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 229 uncu maddesinde "*Satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.*" denilmek suretiyle faturanın tarifi yapılmış, 232 nci maddesinde ise birinci ve ikinci sınıf tüccarlarla kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin sattıkları emtia ve yaptıkları işler için fatura vermek, satın aldıkları emtia ve hizmetler için de fatura istemek ve almak zorunda oldukları hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun fatura nizamını düzenleyen 231 inci maddesinin 5 numaralı bendinde faturanın, malın teslimi ve hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenleneceği, bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturaların hiç düzenlenmemiş sayılacağı hükmü mevcuttur.

Yukarıda yer alan hüküm ve düzenlemelere göre;

-Kooperatifinizce üyelerinize yaptırmış olduğunuz hizmet için üye kamyoncu tarafından kooperatifiniz adına hizmetin yapıldığı tarihten itibaren yedi gün içinde,

-Kooperatifinizce ise TTK adına hizmetin yapıldığı tarihten itibaren yedi gün içinde

fatura düzenlenmesi gerekmektedir. Söz konusu yedi günlük süre azami süre olduğundan, bu süreye riayet edilmemesi halinde Vergi Usul Kanununda öngörülen cezaların uygulanacağı tabiidir.

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

3065 sayılı KDV Kanununun;

-10 uncu maddesinde, vergiyi doğuran olayın; mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde, malın teslimi veya hizmetin yapılması, malın tesliminden veya hizmetin yapılmasından önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi hallerinde, bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesi anında meydana geldiği,

-29/1 inci maddesinde, mükelleflerin, yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden, bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, faaliyetlerine ilişkin olarak, kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisi ile ithal olunan mal ve hizmetler dolayısıyla ödenen katma değer vergisini indirebilecekleri

hüküm altına alınmıştır.

KDV Genel Uygulama Tebliğinin "Vergiye Doğuran Olayın Meydana Gelmesi" başlıklı (I/Ç-1.) bölümünde, "Hakedişli işlemlerde, verilen hizmet sebebiyle elde edilen hakediş bedeli için hakedişin tahakkuk ettiğini belgeleyen kabul tutanağının düzenlendiği bir diğer ifade ile hakediş raporunun onaylandığı tarihte vergiyi doğuran olay gerçekleşir."

açıklaması yer almaktadır.

Buna göre; kooperatifinizin üyeleri tarafından kooperatifinize sunulan taşımacılık hizmetine ilişkin KDV'nin, hizmetin sunulduğu vergilendirme döneminde üyeleriniz tarafından beyan edilerek ödenmesi gerekmekte olup, kooperatifinize yapılan bu hizmet dolayısıyla düzenlenen faturada gösterilen KDV'nin kooperatifiniz tarafından indirim konusu yapılması mümkündür. Kooperatifiniz tarafından'ya sunulan hizmetin ise hizmetin sunulduğu vergilendirme döneminde beyan edilerek ödenmesi gerekmektedir.

Öte yandan,ya sunulan hizmetin hakedişe dayalı bir hizmet olması durumunda vergiyi doğuran olay hakediş raporunun onaylandığı tarihte meydana geleceğinden, bu takdirde, sunulan bu hizmete ilişkin KDV'nin tarafınızca hakediş raporunun onaylandığı vergilendirme dönemi itibarıyla beyan edileceği tabiidir.

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında; kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı belirtilmiş olup maddenin ikinci fıkrasında ise safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Bilanço esasında ticari kazancın tespiti" başlıklı 38 inci maddesinin 1 inci fıkrasında; bilanço esasına göre ticari kazancın, teşebbüsteki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müspet fark olduğu ve bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce; işletmeye ilave olunan değerlerin bu farktan indirileceği, işletmeden çekilen değerlerin ise farka ilave olunacağı ve ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında, Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile bu kanunun 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine uyulacağına hükmedilmiştir.

Aynı Kanunun "İndirilecek giderler" başlıklı 40 inci maddesinin 1 inci fıkrasında ise safi kazancın tespitinde indirilecek giderler bentler halinde sayılmış olup söz konusu fıkranın (1) numaralı bendinde, ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderlerin safi kazancın tespitinde indirim konusu yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Ticari kazancın tespitinde "tahakkuk esası ilkesi" ve "dönemsellik ilkesi" olmak üzere iki temel ilke geçerlidir. Tahakkuk esası ilkesinde, gelir veya giderin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmiş olması yani geliri veya gideri doğuran işlemin tekemmül etmesinin yanı sıra miktarının ve işlemten kaynaklanan

alacağın veya borcun ödeme şartlarının da belirlenmiş olması gereklidir. Tahakkuk esasına göre belirlenen gelir ve giderlerin yalnızca cari döneme ait kısmı, aynı döneme ilişkin ticari kazancın hesabında gelir ya da gider olarak dikkate alınabilmektedir. Dönemsellik ilkesinde ise, gelir veya giderlerin ilgili olduğu döneme intikalinin sağlanması gerekmekte olup söz konusu ilke gereği işletmeler, gelir ve giderlerini tahakkuk esasına göre muhasebeleştirmek, hasılat, gelir ve karlarını aynı döneme ait maliyet, ve zararlarla karşılaştırmak durumundadırlar.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 283 üncü maddesinde, gelecek bir hesap dönemine ait olarak peşin ödenen giderler ile cari hesap dönemine ait olup da henüz tahsil edilmemiş olan hasılatın, mukayyet değerleri üzerinden aktifleştirilmek suretiyle değerlendirileceği; 287 nci maddesinde ise gelecek hesap dönemlerine ait olarak peşin tahsil olunan hasılat ile cari hesap dönemine ait olup henüz ödenmemiş olan giderlerin mukayyet değerleri üzerinden pasifleştirmek suretiyle değerlendirileceği hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 217 Seri Numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğinin "Geçici Vergiye Esas Kazancın Tespiti" başlıklı 3 üncü bölümünde; mükelleflerin, vergilendirme dönemleri itibarıyla geçici vergiye tabi kazançlarının belirlenmesinde, ticari kazancın tespitine ilişkin olarak Gelir Vergisi Kanununda yer alan hükümlere uymak zorunda oldukları ve geçici vergiye ilişkin kazançlarının hesaplanmasında dönemsellik esasına uyulacağı belirtilmiştir.

Diğer taraftan, tekdüzen muhasebe sisteminin uygulanmasına ilişkin açıklamalar, 26/12/1992 tarihli ve 21447 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan 1 sıra no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve daha sonra bu konuda yayımlanan diğer Tebliğlerde yapılmıştır.

Söz konusu Tebliğe göre, 74- No.lu Hizmet Üretim Maliyeti Hesap grubu hizmet işletmeleri ile ilgilidir, hizmet işletmelerinde 71, 72 ve 73 gruplarda yer alan hesaplar kullanılmaz, bu hesaplar yerine bu gruptaki hesaplar kullanılır, hizmet işletmelerinin üretim maliyetlerinin izlenmesinde kullanılan hesaplar bu grupta yer almaktadır. Dolayısıyla, taşımacılık hizmeti veren kooperatifin hizmet üretim maliyetlerini bu hesapta takip edilmesi gerekmektedir.

Bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde; ihale konusu taşımacılık işiyle ilgili olarak kooperatif üyelerinin araçlarıyla teslimat yapıldıktan sonra üyelerinizce kooperatifiniz adına düzenlenen fatura bedellerinin ilgili olduğu dönemler itibarıyla hizmet üretim maliyetinin tespitinde dikkate alınması, bu taşımacılık hizmetinden elde ettiğiniz gelirin de ilgili olduğu döneme ilişkin kurum kazancınızın tespitinde gelir olarak dikkate alınması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026